

HÅLL SKÄRGÅRDEN REN rf

ÅRSBERÄTTELSE
2019

”Föreningen finns till för att vi på ett så hållbart sätt som möjligt och med respekt för naturen kan röra oss till sjöss och öka vårt mentala välbefinnande vid våra vattendrag.”

Aija Kaski, Generalsekreterare, Håll Skärgården Ren rf

INNEHÅLL

Generalsekreterarens översikt över år 2019	4
Håll Skärgården Ren rf i korthet	5
Verksamhetsområden	7
Information om HSR rf	8
Ekonomi	9
Hänt under året	10
Miljövårdsarbete	13
50 år för renare vattendrag	14
Miljöprojekt	16
Ordning på plastskräp genom dekalkampanj	21
Miljökommunikation	22
Stödjare för år 2019	24

Generalsekreterarens översikt över år 2019

50-årsjubileet fylldes av konkreta gärningar för våra vatten

Skräppuppsamlingsbåten Roska-Roope, nya tömningsställen för toalettavfall för båtfarare, fler torrtoaletter, åtminstone 150 000 skräp som samlades längs stränderna, en bottentvätt som lämpar sig för stora båtar, tiotusentals kilo skräp bort från skärgården och förbättringar i utfärdshamntjänsterna i In-sjöfinland. Mindre alger, skräp och kemikalier i vattnet. Detta bestod föreningens 50-årsjubileum av.

Föreningen finns till för att vi på ett så hållbart sätt som möjligt och med respekt för naturen kan röra oss till sjöss och öka vårt mentala välbefinnande vid våra vattendrag. Mottot för vårt jubileumsår var: **Håll Skärgården Ren rf lever i tiden – hela tiden.** Vi ger folk som rör sig till sjöss nya metoder för att handla så skoningsamt som möjligt för naturen, och förbättrar även våra gamla, välbeprövade tjänster när resurserna tillåter det.

Som en nyhet under jubileumsåret lanserade vi **skräppuppsamlingsbåten Roska-Roope.** Utöver konkret uppsamling av skräp är syftet med båten att rikta blickarna till nedskräpningsproblemen vid vattendragen och påminna om att skräp inte hör hemma i naturen. Båten är miljövänlig i sig själv, eftersom den drivs med elmotorer och får sin ström från solpaneler på taket.

Våra samarbetspartner är involverade i mycket för att möjliggöra vårt arbete. Vi har tillägnat dem en egen plats senare i årsberättelsen, men här kommer några exempel:

HSR rf mottog i början av 2018 **Partioaittas miljöbonus.** Den användes redan under 2018 för att rusta upp en mängd utfärdshamnkonstruktioner. Under 2019 fortsatte detta arbete med att bygga landstigningsstegar för paddlare och egna utedass för barn.

Med understöd av **Weisell-stiftelsen** hämtade vi till landet en bottentvätt som även lämpar sig för segelbåtar. Den kan användas för upp till 16 meter långa båtar med 2,4 meters djupgående. Den är lika lätt att använda som en biltvätt och mekaniken är i stor utsträckning den samma. Materialet som lossnar från botten samlas i en påse som finns omkring och under tvätten. Bottentvätten placerades i Östra hamnen i Hangö år 2019, och den drivs av ST1 i Hangö som också debiterar för användningen. Tvätten kan användas under hela säsongen 2020 och beroende på hur mycket den används, beslutar vi huruvida den kommer att finnas kvar i Hangö.

Vi rustade upp flera av föreningens flytande **sugtömningsstationer** i Skärgårdshavet. På Jurmo installerades dessutom en splitterny sugtömningsstation. I Ekenäs skärgård fick vi också en efterlängtd flytande sugtömningsstation av bryggmodell intill Byxholmen.

Vi strävar efter att man också ska kunna källsortera ändamålsenligt även på holmar. I föreningens cirka 200 Sälle-sopstationer insamlas i allmänhet åtmins-

tone metall och papper, i vissa även glas och kartong. I Skärgårdshavet och Bottniska viken inleddes ett **försök med insamling av plastförpackningar** på vissa Sälle-sopstationer för att öka återvinningen. Dessutom har insamlingen av bioavfall ökats för att vi ska kunna främja cirkulationen av näringsämnen.

Ett av målen för vårt jubileumsår var att få över **50 Sälle-hamnar, och det lyckades!** Sälle-hamnarna, som fäster särskild vikt vid miljöfrågor, uppgår nu till totalt 53 stycken i Finlands hav och insjöar.

Under 2019 deltog tusentals människor i HSR rf:s Snygg Beach-strandstädningstako. Talkoarbetarna städade upp över 150 stränder och samlade cirka 170 000 skräp. Dessa är bara de städningar som anmälts till oss, i verkligheten är siffrorna mycket större.

Vi har själva gjort och låtit göra undersökningar av strandskräp redan under 1970- och 1980-talen. Även i år fortsatte vi **uppföljningen av nedskräpning av stränder,** som vi gjort regelbundet varje år sedan 2013. Det finns sammanlagt 13 undersökta stränder på olika håll i Finland. Skräpet på dessa stränder räknas och kategoriseras tre gånger om året. Resultaten rapporteras till Finlands miljöcentral.

I år medverkade till exempel en representant för vår förening i utarbetandet av en utredning beställd av miljöministeriet, i vilken man presenterar alternativ för hur EU-direktivet, som träder i kraft under sommaren 2021 och som begränsar förbrukningen av engångsplast, kan implementeras i Finland. Vi gjorde även en preliminär utredning för HELCOM om situationen och den fortsatta behandlingen gällande glasfiberbåtar som tagits ur bruk.

Arbetet hos Håll Skärgården Ren rf har utvidgats avsevärt från "bara" skräppuppsamling, fast vi sysslar visserligen fortfarande också med det. Vi är i många avseenden experter på vattendragens välbefinnande och främjar välbefinnandet konkret.

Mer information om vår verksamhet och dess genomslag får du genom att följa vår webbplats eller våra kanaler på sociala medier.

Jag vill än en gång tacka alla personer, organisationer och företag som möjliggjort vårt arbete – tillsammans håller vi skärgården ren!

Aija Kaski
Generalsekreterare,
Håll Skärgården Ren rf

Håll Skärgården Ren rf i korthet

Håll Skärgården Ren rf (HSR rf) grundades år 1969 och är en riksomfattande miljöorganisation för båtfarare och andra som rör sig till sjöss. Föreningen verkar i såväl skärgårds- och kustområdena som i Insjöfinland.

HSR rf är en välkänd och pålitlig medlemsbaserad sakkunnigorganisation som specialiserat sig på vattendragens miljöfrågor. Våra medlemmar består av personer som uppskattar en ren vattenmiljö.

Föreningens uppgift och syfte är att arbeta för att hålla Finlands havsområden, insjöar, stränder och skärgård rena, trivsamma och trygga samt att främja möj-

ligheterna till båtliv och friluftsliv vid vattendragen.

Vårt mål är att berätta hur man rör sig till sjöss med hänsyn till och respekt för miljön. HSR rf:s samtliga verksamhetsområden följer ett gemensamt och jämlikt verksamhetskoncept som stöder möjligheterna att röra sig till sjöss.

Håll Skärgården Ren rf:s arbete för vattenmiljön omfattar tre delområden:

- miljövårdsarbete
- miljökommunikation
- miljöprojekt

Håll Skärgården Ren rf:s värden

EKOLOGISKT, SOCIALT OCH EKONOMISKT ANSVAR.

I vår verksamhet strävar vi alltid efter att beakta och sammanjämka naturens och människans välfärd. Vi bidrar enligt våra möjligheter till att människorna kan vistas ute på vattnet och i skärgården genom att orsaka så liten belastning på naturen som möjligt.

AKTIV OCH INITIATIVTAGANDE UTVECKLING.

Vi strävar hela tiden efter bättre och mer miljövänliga verksamhetsmodeller och följer upp vad som händer inom branschens forsknings- och verksamhetsfält. Vi främjar ibruktagandet av goda metoder både i vår och i våra målgruppers verksamhet.

UPPRÄTTHÅLLANDE AV HÅLL SKÄRGÅRDEN REN RF:S URSPRUNGLIGA VERKSAMHETSIDÉ.

Vi vill skydda vattenmiljön och med vårt exempel uppmuntra var och en att agera ensamma och tillsammans för en bättre vattenmiljö. Vi vill att även kommande generationer ska kunna njuta av våra unika vattendrag. Vi arbetar med stort hjärta.

Informatör Ida Sandberg på Snygg Beach-talkot vid Littois träsk.

Projektkoordinator Atte Lindqvist följer upp nedskräpningsläget på uppföljningsstranden på Öro.

Vid ett Snygg Beach-talko som ordnades tillsammans med Ålandsbanken städades stränder i Hangö.

HSR rf:s servicefartyg M/S Roope-Saimaa med besättning utför mångsidigt underhållsarbete på öarna.

Verksamhetsområden

BOTTNISKA VIKEN

Servicefartyget M/S Roope-Botnia

27 Sälle-servicestationer (med sopstation och torrtoalett, vissa objekt har grilltak/eldstad och vedförsörjning)

2 flytande sugtömningsstationer
1 medlemsbastu

På två objekt (Tankar utanför Kärleby, Kopparfurusjär i Vasa) har HSR rf förbättrat servicenivån så att den passar rörelsehindrade. På dessa upplevelseöar har man byggt städiga bryggor, gångbroar, handikapptoaletter och grilltak.

SKÄRGÅRDHAVET

Servicefartyget M/S Roope

27 Sälle-servicestationer
2 diskplatser

10 flytande sugtömningsstationer och en fast sugtömningsstation på Jurmo. Hysesstugan Notstugan på Trunsö. På Trunsö finns också föreningens medlemsbastu, diskplats, grilltak och naturstig. På somrarna har HSR rf dessutom en övärd eller övärdinna på Trunsö som hjälper båtfarare och dem som övernattar i Notstugan.

BIRKALAND

8 torrtoaletter
2 sugtömningsstationer
eldstäder

PÄIJÄNNE

Servicefartyget M/S Roopetar

På Päijänne sköter HSR rf omkring **20** utfärdshamnar som ägs av Päijänne rekreativområdesförening eller av städer.

I alla utfärdshamnar finns torrtoaletter samt övriga tjänster som varierar, t.ex. brygga, grilltak/eldstad, sopstation, diskplats, vedförsörjning och bastu.

SAIMEN

Servicefartyget M/S Roope-Saimaa

På Saimen upprätthåller och sköter HSR rf omkring **100** utfärdshamnar som ägs av en rekreativområdesförening, stiftelser, städer och kommuner. I alla utfärdshamnar finns torrtoaletter samt övriga tjänster som varierar, t.ex. brygga, grilltak/eldstad, sopstation, diskplats, vedförsörjning och bastu.

7 sugtömningsstationer, varav fem underhålls själva, ett som underhålls av Taipalsaari kommun och ett som underhålls av Sahalahti i Puumala.

ÖSTRA FINSKA VIKEN

2 flytande sugtömningsstationer
2 fasta sugtömningsstationer
Dessutom sköter HSR rf Kotka stads septitankanläggningar, och föreningen har en torrtoalett och en sopstation på Santio gränsbevakningsstation.

Information om HSR rf

MEDLEMSANTAL

I slutet av 2019 hade föreningen 12 728 medlemmar (12 478 medlemmar 2018). Som tecken på sitt medlemskap får medlemmarna varje år ett Sälle-märke som fästs på båten och tidningen Sälle som utkommer två gånger i året. Företag, sammanslutningar och båtsällskap kan bli stödmedlemmar för en årsavgift på 450 euro. År 2019 hade föreningen 58 stödmedlemmar.

FÖRVALTNING

Håll Skärgården Ren rf:s huvudkontor finns i Åbo. Verksamheten i Birkaland, Bottniska viken, Östra Finska viken och Skärgårdshavet administreras också från Åbo. Insjöfinland, som omfattar Saimen (Vuoksens vattendrag) samt Päijänne, administreras från Nyslott.

Den högsta beslutanderätten i föreningen utövas av årsmötet. Föreningens stadgeenliga årsmöte hålls före utgången av maj varje år. År 2019 hölls årsmötet den 23 april i Forum Marinum i Åbo.

Håll Skärgården Ren rf:s styrelse ansvarar för verksamheten i enlighet med föreningens stadgar och årsmötets beslut. Under 2019 sammanträdde föreningens styrelse 12 gånger, varav sju sammanträden skedde per e-post.

Vartannat år står tre eller fem medlemmar i tur att avgå från föreningens styrelse, och styrelseperiodens längd är två år åt gången. Under 2019 omvaldes alla som stod i tur att avgå. Styrelsen bestod av följande personer: som ordförande fortsatte **Bengt Westerholm**, som vice ordförande **Veli-Pekka Manninen** och **Katja Rytönen** och som övriga medlemmar **Tuomas Aho**, **Lars Ingvall**, **Jan-Erik Karlsson**, **Niklas Rosvall** och **Topiantti Äikäs**.

PERSONAL

År 2019 hade föreningen 16 året runt-anställda. Under sommaren hade föreningen utöver de ordinarie anställda 10 säsongsanställda på servicefartygen, inom avfallshanteringen och på kontoren. Under verksamhetsperioden praktiserade två personer i anslutning till sina studier hos föreningen. Som hjälp med underhållsuppgifterna hade föreningen ett tiotal enskilda personer som säsongshjälpare runt om i Finland och tre samfund i Insjöfinland. •

Ekonomi

Föreningens ekonomi stod på en stabil grund, och tack vare de ökade företagsunderstöden stärktes föreningens resurser från året innan.

Föreningens balansomslutning var 2 267 778,58 euro.

Räkenskapsperiodens överskott är 304 462,66 euro, som används i sin helhet för att täcka självfinansieringsandelarna som behövs för att förnya flottan.

Föreningens intäkter består av medlemsavgifter, miljöministeriets verksamhetsbidrag samt stöd från samarbetspartner och sponsorer samt olika typer av projektunderstöd.

Medlemsavgifterna uppgick till 453 522 euro. Beloppet är nästan det samma som året innan. Även verksamhetsbidraget som miljöministeriet beviljade låg kvar på samma nivå som året innan, 400 000 euro.

Verksamhetsbidragen från kommunerna minskade ytterligare. De utgör endast ungefär en halv procent av föreningens sammanlagda intäkter. Många kommuner har specificerat om grunderna för sina bidrag, och föreningens verksamhetsform verkar inte längre passa in för dessa bidrag.

På många orter har underhållet av rekreationsområden övergått på rekreationsområdesföreningar, vars intäktsstruktur varierar efter region. Deras intäktsstruktur motsvarar inte på alla ställen den verkliga kostnadsstrukturen, som skulle möjliggöra ett för HSR rf förnuftigt samarbete med tanke på ekonomin. Föreningen gör

den för rekreationsområdena nödvändiga miljövården med hjälp av stöd från medlemmar och samarbetspartner på många av Forststyrelsens, kommuners och rekreationsområdesföreningars områden.

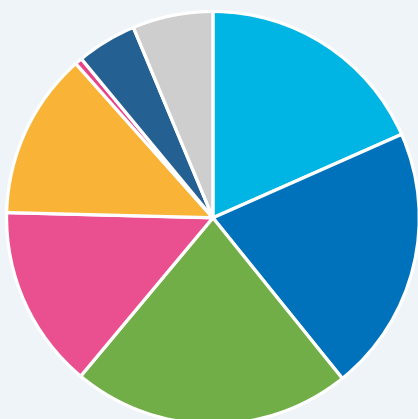
För första gången i föreningens historia var stöd från företagssamarbetspartner den största inkomstkällan. Föreningens långsiktiga arbete med att skapa och vårda partnerskap samt ett ökat fokus på miljöansvar i företagens agenda höjde företagsstödet så att det nu uppgick till 476 057,56 euro.

Föreningens huvudsponsorer var Suomen Jalometallikierrätys, KappAhl, Ålandsbankens Östersjöprojekt, LokalTapiola, Viking Line, Partioaitta, Beweship, Helvar, Meyer Turku, Sarlin, Otavamedia, Åbo Energi samt Wärtsilä.

Föreningen fick också flera donationer i anslutning till privatpersoners bemarkedsgagar, som ett resultat av insamlingar i föreningar samt till exempel genom skolornas dagsverkesinsamlingar.

Fixa flottan-insamlingen, som samlar in egen finansiering för att förnya Saimens fartygsflotta, gav sammanlagt 38 283 euro under 2019. Största delen av beloppet bestod av bidrag från kommunerna inom det nya fartygets verksamhetsområde, Sparbanksstiftelsen och donationer från privatpersoner. Det nya, 14 meter långa arbetsfartyget till Saimen beställdes hos Alpo Pro Boats i april och det stod färdigt i slutet av 2019. Fartyget tas i bruk våren 2020. •

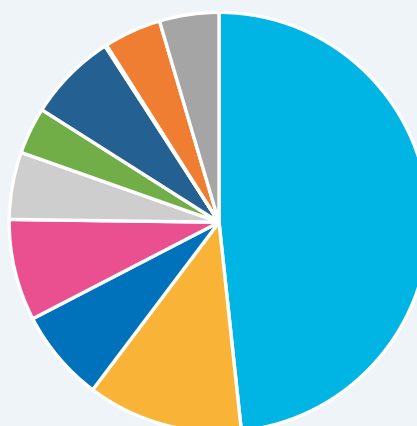
INTÄKTER 2019

■ MM:s bidrag 18 %	■ Kommunbidrag 1 %
■ Medlemsavgifter 21 %	■ Övriga intäkter 5 %
■ Företagsunderstöd 22 %	■ Donationer från privatpersoner 6 %
■ Projekt 14 %	
■ Avfallshantering 13 %	

Föreningens intäktsfördelning 2019.

KOSTNADER 2019

■ Personal 48 %	■ Marknadsföring 4 %
■ Omkostnader 12 %	■ Administration 7 %
■ Fartygskostnader 7 %	■ Forskning och utveckling 0,1 %
■ Maskiner och inventarier 8 %	■ Verksamhetslokaler 4 %
■ Resor 5 %	■ Avskrivningar 5 %

Föreningens kostnadsfördelning 2019.

Hänt under året

Roska-Roope åkte runt på många olika evenemang i Finland under våren och sommaren 2019. På bilden visar Roska-Roope upp sig i Aura å, med projektkoordinator Jutta Vuolame som besättning.

Roska-Roope plockar upp skräp på ytan

UNDER 2019 lanserade Håll Skärgården Ren en ny, solenergidriven skräppuppsamlingsbåt, Roska-Roope. Båtens syfte är att rena ytvatten och på så sätt synliggöra problemet med nedskräpningen av vattendrag bland annat på stora publikevenemang.

– När jag började fundera över hur föreningen ska fira sitt 50-årsjubileum, var den första tanken att det självklart ska göras genom att arbeta. I Snygg Beach-talkoprogrammet städar vi redan stränder, och våra servicefartyg hämtar sopor på holmar, och däremellan finns det vatten, där vi inte har samlat skräp. Då kläcktes idén om ett fartyg som samlar skräp direkt i

vattnet, säger Håll Skärgården Ren rf:s generalsekretär **Aija Kaski**.

Sommaren 2019 besökte Roska-Roope med besättning flera sommarevenemang på olika håll i Finland. Den kunde ses samla skräp bland annat på Ruisrock, Kotka Havsdagar, SuomiAreena i Björneborg och flera hamnar i Insjöfinland.

Roska-Roope understöddes av Viking Line, Weisell-stiftelsen, LokalTapiola samt Åbo och Helsingfors städer inom ramen för den gemensamma Östersjöutmaningen. •

Finlands första, årligen återkommande Posankka Race

ÅBOS EGET stadsdjur, grisankan Posankka och Håll Skärgården Ren rf ordnade på Åbodagen 15.9.2019 den första upplagan av en ny slags medelansaffningsevenemang, Posankka Race. I Posankka Race fick alla hugade adoptera en egen liten tävlings-posankka för 10 euro och delta i en tävling om vem som först kommer i mål längs en bana som byggts med bommar i Aura å. Racet var en publiksuccé trots regnvädret, och fler än 1 700 små posankor adopterades!

Med evenemanget ville man göra stadsborna uppmärksamma på nedskräpningen av vattendragen och samla medel för att stödja Håll Skärgården Ren rf:s arbete. Posankka Race kommer även i fortsättningen att vara en del av programmet på Åbodagen. •

Konferencier under det första Posankka Race var fiskaren och välgöraren Osku Valtonen från Åbo.

Sälle-hamnprogrammet ökade i popularitet – nu finns det redan 53 Sälle-hamnar

HÅLL SKÄRGÅRDEN REN RF uppnådde under 50-årsjubileet sitt mål med fler än 50 Sälle-hamnar. De miljövänliga Sälle-hamnarna uppgår nu till totalt 53 stycken i Finlands hav och insjöar. De nyaste Sälle-hamnarna är Förby Marina i Finby, Mathildan Marina i Mathildedal, Saaristo Marina på Tövsala och Korpoström gästhamn i Pargas.

– Det har känts jättefint att märka att så här många finländska gästhamnar har åtagit sig att aktivt utveckla sin verksamhet i en övergripande miljövänlig riktning. En central tanke i Sälle-hamnprogrammet är just kontinuerlig utveckling. I framtiden kommer man säkert att tänka också på att minska klimatpåverkan i hamnfunktionerna. Sälle-hamnprogrammet godkändes i år som ett kvalitetsledningssystem i Visit Finlands program Sustainable Travel Finland, säger Katriina Murto, ansvarig för Sälle-hamnprogrammet på HSR rf. •

Katriina Murto, som är ansvarig för Sälle-hamnprogrammet, överräcker Sälle-hamndiplom till Sara Huldén vid Airisto Segelsällskap i Åbo. >

Finlands Skräpfisk vann reklamtävling i Åbo

HÅLL SKÄRGÅRDEN REN rf:s kampanj Finlands Skräpfisk vann huvudpriset samt "Årets idé"-priset i Vuoden Mainos-tävlingen i januari 2019. Juryn i Vuoden Mainos motiverade att kampanjen skiljde sig ur mängden och att idén fungerar bra både som trycksak, spel och Facebook-livesändning.

Den största äran ges en reklam som på grund av sin betydelse redan figurerar i läroböcker, lyder juryns motivering.

Bakom idén och förverkligandet stod helsingforsarna **Kuisma Väänänen**, AD-copy, och **Akseli Kouvo**, copy.

– Vårt mål är att få folk att märka att den vanligaste skräpfisken i våra vatten inte alls är mörtten, utan skräp som vi människor har slängt dit. Förutom att visa hur vanliga dessa "skräpfiskar" är, ville vi också få tittaren att förstå hur gammal till exempel en "plastflaskfisk" kan bli, upp till 1 000 år!, säger Väänänen och Kouvo. •

Det är lätt för Finlands Skräpfisk-teamet att le! I bilden på vänster: Minja Tuomisaalo, som var med på Skräpfisk-live, HSR rf:s Veera Säilä och Ida Sandberg, reklamens designers Kuisma Väänänen och Akseli Kouvo samt Eka Ruola från juryn.

<

Användningen av engångsplast begränsas – vad betyder det för Finland?

EU BEGRÄNSAR konsumtionen av engångsplast i vissa produkter genom ett direktiv som träder i kraft år 2021. Håll Skärgården Ren rf medverkade i en utredning som beställdes av miljöministeriet och där man presenterar alternativ för att genomföra direktivet i Finland. Förutom HSR rf deltog även Ekoleima Ay och Enlawn Consulting Oy i att göra upp utredningen.

Vi vill särskilt poängtera att man måste satsa nationellt på arbete för att förebygga nedskräpning, inte endast på havsområden, säger **Hanna Haaksi**, projektledare på HSR rf. •

Bort med skrot från skärgården med gemensamma krafter

I LIKHET MED tidigare år ordnade HSR rf sommaren 2019 separatinsamlingar tillsammans med lokala samarbetspartner i Skärgårdshavet och Bottniska viken. Under skrotinsamlingen som Sydvästra Finlands Avfallsservice och Håll Skärgården Ren rf ordnade fördes tiotusentals kilo skrot och avfall bort från holmar och öar i Nådendal och Pargas. Sammanlagt 253 kunder besökte Sälle-hållplatserna under insamlingen och mängden skrot och avfall uppgick till drygt 41 ton.

Uppskattningsvis så mycket som 80 % av skräpet i världens hav är plast.

– Insamlingen fick återigen ett varmt välkomnande och mycket skrot hämtades till varje plats där vi stannade. Vi fick med oss till exempel elapparater som kylskåp och spisar, ett par bilvrak och snöskotrar samt en tröska, summerar **Jaana Saario-Lomppi**, servicechef på Sydvästra Finlands Avfallsservice.

Separatinsamlingen i Vasa genomfördes liksom förut i samarbete med avfallshanteringsbolaget Stommossen i slutet av juli. 70 ton skrot samlades bort i området. •

HSR rf:s servicefartyg M/S Roope-Botnia tar emot skrot under en separatinsamling i Vasa skärgård.

Miljövårdsarbete

Det konkreta miljövårdsarbetet utgör en viktig del av föreningens basverksamhet och också vad föreningen ofta är mest kända för. I miljövårdsarbetet ingår som en väsentlig del att erbjuda Sälle-tjänster åt båtfarare på havsområdena och i Insjöfinland. Sälle-tjänsterna främjar en ren och skräpfri vattenmiljö samt minskar övergödningen.

Sälle-tjänsterna omfattar bland annat sopstationer som tar emot blandavfall, glas, småmetall samt på vissa stationer också papper, kartong och bioavfall; torrtoaletter, diskplattor, 30 flytande samt några fasta sugtömningsstationer för toalettavfall, eldstäder, bryggor och landstigningsplatser samt bastur. Tjänsterna omfattar också separatsamlingar, t.ex. av metall-, el- och elektronikskrot samt farligt avfall tillsammans med lokala aktörer, såsom kommuner eller avfallshanteringsbolag på föreningens olika verksamhetsområden. En del av Sälle-tjänsterna produceras i samarbete med lokala samarbetspartner. •

› Vedförsörjningen i utfärdshamnarna är en av föreningens arbetsuppgifter i Insjöfinland.

VIA SÄLLE-SOPSTATIONERNA SAMLADES UNDER 2019 IN:

67 m³
småmetall

15 m³
papper

2 334 m³
brännbart avfall

46 m³
glas

Vi levererade totalt
277 m³ ved till
utfärdshamnarnas eldstäder i Bottniska viken
och Insjöfinland

271
jumborullar
wc-papper

TILL TORRTOALETTERNA I INSJÖFINLAND LEVERERADES:

20,7 m³ barkströ

Från hela kustens flytande sugtömningsanläggningar tömdes nästan **100 m³** toalettavfall från båtar. Denna mängd skulle kunna producera t.o.m. **50 000 kg** alger (våtvikt) i havet!

50 år för renare vattendrag

Håll Skärgården Ren rf:s Sälle-sällogotyp och tjänsterna som det omfattar är välbekanta för många som tillbringat tid i skärgården. Under 2019 firar föreningen sitt 50-årsjubileum. Några skärgårdsbors frivilligarbete har vuxit till en riksomfattande expert på vattenområdenas välbefinnande som också arbetar för detta. I dagens läge finns det över 200 Sälle-servicestationer i Finland, och på föreningens verksamhetsområden verkar fyra servicefartyg som tar bort tonvis med avfall och skrot från öar och holmar.

HSR rf:s verksamhet började år 1969 i Skärgårdshavet, där skärgårdsaktivisten och -politikern Rabbe Laurén med följe märkte att många skräppåsar och annat som inte hör hemma i havet hade flutit i land. Sällskapet bestämde sig för att föra ut plåttunnor som soptunnor på öarna. Tillsammans med skärgårdsborna kom man överens om att de antingen skulle bränna upp avfallet eller ta dem till fastlandet för fortsatt hantering.

”Man märkte att soptunnorna var en fungerande lösning, och i slutet av 70-talet fanns det redan närmare 100 tunnor längs Finlands sydkust. Det dåvarande inrikesministeriet konstaterade att det var en bra verksamhet och började understöda den. Under 80-talet utvidgades verksamheten till Saimen och östra Finska viken, och på 90-talet verkade vi redan på alla större vattenområden i Finland. Vi har varit den mobiliserande kraften för avfallshantering på vattenområden”, säger **Aija Kaski**, generalsekreterare på HSR rf.

PROJEKTARBETE FÖR ATT LÖSA MILJÖPROBLEM

Utöver det konkreta miljövårdsarbetet har föreningens verksamhet också utvidgats till miljöprojekt och -kommunikation. Genom projekten har föreningen utvecklat, undersökt och lanserat nya metoder och tillvägagångssätt för att minska på båttrafikens miljöpåverkan. Projektet tar sig an tre miljöproblem: nedskräpning, övergödning och kemikaliespridningen i vattendragen.

”Vi samlar aktivt in information om frågor relaterade till den marina miljön och upplyser människor om de bästa tillvägagångssätten. Nedskräpningen av vattendragen var incitamentet för att föreningen uppkom och grundades, och i dag är nedskräpningen av vattendragen ett hetare ämne än någonsin. Vi var de första i Finland som systematiskt började undersöka nedskräpningen av stränder i Finland för sju år sedan, och vi sysslar fortfarande med det. I vår inleder vårt strandstädningprogram Snygg Beach redan sitt sjätte verksamhetsår, och alla är välkomna att delta i det!”, säger **Hanna Haaksi**, projektledare på HSR rf.

Miljöolägenheterna i båtliv gäller oftast avloppsvatten som medför övergödning och skadliga kemikalier i

antifouling-ämnen. HSR rf var i gång före andra också när det gäller förebyggande av övergödning. I Finland förbjöds utsläpp av avloppsvatten från toaletter genom lag så sent som 2005.

– Redan i början av 80-talet kunde man i våra servicefartyg tömma septiktankar på båtar, som annars skulle ha tömts direkt i vattnet. Vi har varit mycket engagerade i att utveckla och skapa ett nätverk för mottagning av septiktankinnehållet från båtar, säger Haaksi.

När det gäller kemikaliespridning har projektarbetet fokuserat på minskad användning av antifouling-färger, dvs. växtlighetbekämpande färger, på fritidsbåtar. HSR rf söker och tillhandahåller alternativa lösningar för att hålla botten ren.

Under 2019 fick båtfararna tillgång till en ny bottenvätt, som också lämpar sig för kölbåtar, i Hangö. Möjligheten att testa tvätten under två säsonger finansieras av Weisell-stiftelsen.

VARJE MILJÖGÄRNING ÄR VIKTIG

Även om båtlivets miljöpåverkan är marginell jämfört med till exempel påverkan från industrin, lantbruket eller samhällen, är dess punktpåverkan betydande. Båtsäsongen infaller i allmänhet under några veckor och koncentreras lokalt till färdiga farleder och hamnar.

– Varje gärning för att minska belastningen på Östersjön är viktig, oavsett om det gäller nedskräpning, övergödning eller kemikaliespridning. Vi anser att det är väsentligt att var och en av oss som individer inser problemet och lär sig handla rätt. Vi är en del av de 90 miljoner människor som bor på Östersjöns avrinningsområde och kan påverka dess tillstånd, säger Kaski.

Under Håll Skärgården Ren rf:s 50-årsjubileum har det varit glädjande att märka att orsakerna till att föreningen grundades, och för vilka den har utfört ett enormt arbete, nu ligger högt uppe på agendan i vårt samhälle. Miljön, naturvärden och hållbar utveckling är sammanlänkade med allting som sker i samhället, och de anses inte längre vara enbart estetiska frågor.

– Det finns emellertid mycket kvar att göra. En av de största utmaningarna för vår förening är att förnya den gamla flottan, säger Kaski. •

Den nya flytande sugtömningsanläggningen av pontonmodell har tillverkats av företaget HJ-Metal från Pargas. Anläggningen är försedd med två pumpar och den rymmer 10 kubik septikavfall.

HEMARINE
Photography by
Erik Saarila 2018

HSR rf har sammanlagt cirka 30 flytande sugtömningsanläggningar utplacerade i olika vattenområden. En sådan flytande sugtömningsanläggning som den på bilden rymmer cirka sex kubik toalettavloppsvatten.

En fast sugtömningsanläggning lämpar sig för Jurmo, eftersom en flytande inte fungerar där på grund av att det är så blåsigt.

Miljöprojekt

Miljöprojekten är en av hörnstenarna i HSR rf:s verksamhet. Projekten tar itu med vattendragens miljöproblem och fokuserar på tre delområden: nedskräpning, övergödning och kemikaliespridning.

Genom projekten har föreningen kunnat utveckla, undersöka och lansera nya metoder och tillvägagångssätt för att minska båtlevets och båttrafikens miljöpåverkan. Projekten breddar föreningens kompetens och förstärker dess expertroll på miljöområdet.

Projekten genomförs med separat finansiering i samarbete med andra organisationer samt olika administrativa aktörer, forskningscenter och företag på lokal, nationell och internationell nivå. Det omfattande samarbetet med olika aktörer ger föreningen synlighet bland nya målgrupper, som man annars kanske inte skulle nå.

NEDSKRÄPNING

Håll Skärgården Ren rf har alltsedan föreningen grundades 1969 arbetat för att förhindra nedskräpning av vattendragen. På senare år har föreningen fokuserat på att utreda strandskräpets mängd, kvalitet samt hur det hamnar i vattendragen. Via projekten har föreningen försökt påverka alla medborgares attityder och beteende för att begränsa nedskräpningen av vattendragen samt påverka de strukturella problemen.

Ålandsbankens Östersjöprojekt är viktigt för att möjliggöra Snygg Beach-programmet.

SKRÄPÖVERVAKNING AV STRÄNDER

Under åren 2011–2013 deltog HSR rf i det EU-finansierade projektet MARLIN (Baltic Marine Litter), där man utvecklade en internationellt jämförbar metod för uppföljning av strandskräp. I projektet övervakades dessutom nedskräpningen av vissa stränder.

Enligt resultaten från MARLIN-projektet var stränderna i Finland mer nedskräpade än de i andra projektländer (Sverige, Estland, Lettland). Den ansevärd andelen plast bland skräpet från alla undersökta stränder var dessutom chockerande. I genomsnitt 60 % av allt skräp var plast, och beroende på strand varierade andelen mellan 50 och 90 %. Föreningen ansåg att det var viktigt att fortsätta skräpövervakningen också efter MARLIN, och man fortsatte därför att följa upp skräpet på samma stränder, och lade till några nya stränder.

Uppföljningen av nedskräpningen av stränder har fortsatt genom finansiering från miljöministeriet sedan år 2015. Resultaten från HSR rf:s uppföljning rapporteras till Finlands miljöcentral, som också verkar som datalager. Uppföljningsresultaten används för att följa havets tillstånd samt för att planera kommande åtgärder. Resultaten rapporteras också till HELCOM.

Under 2019 skräpövervakades 13 stränder. Den nordligaste stranden finns i Kalajoki, den sydligaste på Utö och den östligaste på Lehmänsaari i Kotka. Vid 2019 års städning förekom inga större problem. HSR rf deltog i teamens städtalkon bl.a. på Utö, i Pargas och S:t Karins.

MAGKNIP AV PLAST

Kampanjen Magknip av plast är en kommunikativ dealkampanj som genomförs av Håll Skärgården Ren rf, där målet är att minska nedskräpningen av vattendragen med hjälp av positiv påverkan. Kampanjens idé är att märka ut existerande dagvattenbrunnar och skräpkorgarna i stadsmiljön så att de väcker uppmärksamhet. Kampanjen har ett roligt utseende med olika fiskfigurer som sprider information om skräpets vägar till vattendragen.

Kampanjen genomfördes som ett pilotprojekt sommaren 2019 i Borgå, Åbo och Vanda genom två veckor långa inriktade insatser. I Åbo och Vanda tejpades också soptunnor med kampanjtrycket. I Åbo fästes dekaler på brunnslock längs Aura ås strand i närheten av Kesärauha-festivalen, och i Vanda schemalades kampanjen till FM-veckan som gick av stapeln i staden. Städerna delade budskapet om dealkampanjen även

via sociala medier. Kampanjen Magknip av plast fortsätter också under kommande år.

SNYGG BEACH-PROGRAMMET FÖR STRANDSTÄDNING

Syftet med Snygg Beach är att städa stränderna samt att samla in information om strändernas nedskräpning och sprida miljöbudskapet via föreläsningar, skolbesök och sociala medier.

År 2019 var det sjätte verksamhetsåret för Snygg Beach och i början av året blev det ett stadigvarande miljöprogram hos Håll Skärgården Ren rf.

Under 2019 anmäldes 145 städningar på talkokartan på webbplatsen Snygg Beach och 101 skräppapper lämnades in. Båda slog rekord. Mängden skräp som rapporterades var större än under tidigare år, då antalet enskilda skräp var 157 736.

Snygg Beach erhöll Partioaittas Miljöbonus på 20 250 euro i början av 2019.

Miljöbonusen gjorde det möjligt att förnya Snygg Beach-webbplatsen och större deltagande i evenemang.

I mars 2019 tilldelade Ålandsbankens Östersjöprojekt Snygg Beach ett bidrag på 90 000 euro fördelat över tre år för att fortsätta och utveckla programmet. Med hjälp av 2019 års finansiering kunde föreningen skapa en grund för fadderskolprogram inom Snygg Beach. För programmet kunde anställas en arbetstagarare för viss tid för att skapa en struktur och ett under-

visningsprogram för projektet. Syftet med fadderskolprogrammet är sektorsövergripande miljöfostran, där materialen är kategoriserade för olika åldersklasser. Idén är förutom att engagera skolorna i att städa upp en fadderstrand och följa upp strandens läge även att skolorna ska få bekanta sig med nedskräpning som miljöproblem med hjälp av olika undervisningsmetoder. Pilotförsök genomfördes i flera skolor under 2019, och resultaten var positiva. Fadderskolprogrammet lanseras officiellt år 2020 och målet är att programmet ska få fotfäste i tiotals skolor runtom i Finland.

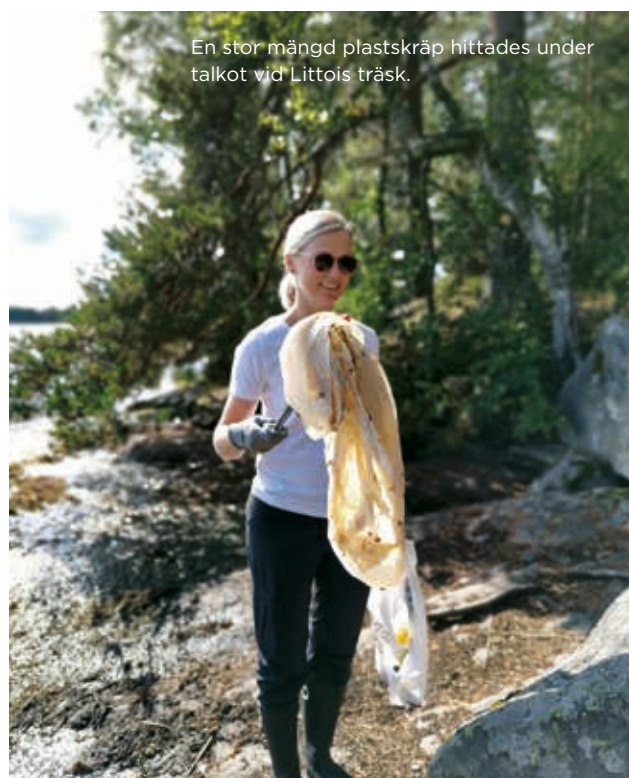
Alko stödde Snygg Beach med ett bidrag på 10 000 euro, som användes för att utveckla en mobilapp för rapportering av skräp. Appen önskas uppmuntra människor att rapportera skräpfynd allt oftare, då det går enkelt att anmäla en strand som ska städas och uppsamlad skräp med mobilen.

NORDIC COASTAL CLEAN-UP

Strandstädningsprojektet Nordic Coastal Clean-Up fokuserar på nordiskt strand- och havsskräp och ordnades 2019 för tredje gången.

Syftet med projektet är att sprida information om det lokala strandskräpproblemet i de nordiska länderna samt övervaka jämförbara stränder i varje deltagarland med hjälp av projektets egen metod.

Alla nordiska länder deltog återigen i Nordic Coastal Clean-Up under kampanjens tredje verksamhetsår. På Island blev Blue Army partner i stället för Landverndi.

En stor mängd plastskräp hittades under talkot vid Littois träsk.

HSR rf:s sponsor Hylje Wear medverkade på Snygg Beach-talkot vid Littois träsk i Åbo.

Skolelever följer upp strandskräppläget på Utö.

De övriga medlemmarna i gruppen är Håll Skärgården Ren rf (Finland), Natur och Miljö (Åland), Håll Sverige Rent (Sverige), Hold Norge Rent (Norge), Hold Danmark Rent (Danmark), Ringrás (Färöarna), CSR (Grönland).

Kampanjens huvudevenemang ordnades den första lördagen i maj, då varje deltagarland ordnade en nationell städdag.

KEMIKALIESPRIDNING

Projekt inom kemikaliespridning som föreningen deltagit i handlar oftast om giftiga bottenfärger och minskningen av dessa i fritidsbåtar. Information om utsläpp av giftiga ämnen i vattendrag och i jordmånen förmedlas till båtfarare, båtsällskap, varv och kommuner.

BOTTENTVÄTFÖRSÖK I HANGÖ

I slutet av 2018 skaffades en bottenvätt av märket Drive-in Boatwash™ BIGWASH-16 WIDE till Östra hamnen i Hangö. Med hjälp av ett två säsonger långt försök vill föreningen stödja ett giftfritt båtliv och främja införandet av mekaniska renhållningsmetoder. Under säsongen 2019 samlade föreningen in användarerfarenheter för att utreda hur beaktansvärd fritidsbåtfolket anser att tvätten är. Under säsongen togs också vattenprover för att följa upp tungmetallhalterna i tvättens avloppsvatten. För att föreningen ska kunna rekommendera tvätten som ett alternativ, ska den vara ett miljövänligt alternativ. Användarerfarenheterna av tvätten kan följas

upp också under den kommande säsongen, och vattenprover kommer att tas om finansieringen tillåter det. Försöket finansieras av Weisell-stiftelsen och tvätten drivs av ST1 i Östra hamnen i Hangö.

ÖVERGÖDNING

I projekt som motverkar övergödning försöker man förbättra nätverket av tömningsanläggningar för toalettavfall eller utveckla näringsämnenas kretslopp genom annan kompostering på öarna. Förhindrande av övergödning kan man också undersöka i ett större perspektiv i projekten, till exempel hur man kan optimera avfallstransporterna till havs. Övergödningssprojektet beaktar även näringsämnenas återvinning i större utsträckning än förut.

SAARA - NÄRINGSÅTERVINNING VID SKÄRGÅRDHAVETS TURISTMÅL

SaaRa-projektet inleddes i slutet av 2017. SaaRa är ett projekt som främjar näringsåtervinning vid skärgårdens turistmål och har som mål att minska matsvinnet samt att utnyttja bioavfallet lokalt i skärgården.

För närvarande hamnar matsvinnet från Skärgårdshavets restauranger i blandavfallet. Skärgårdshavets växande besöksolymer ökar matsvinnet ytterligare, vilket har både direkta och indirekta följder för övergödningen. Problemet är stort också i fritidsbåtar, där beredskapen för sopsortering saknas.

Lokal återvinning av bioavfall skulle också minska

Båtbottenvätt i Hangö kan testas säsongerna 2019 och 2020.

den avfallsmängd som transporteras till fastlandet. HSR rf:s andel i projektet fokuserar på kommunikation, speciellt gentemot båtfarare, samt på att utreda och förbättra beredskapen att samla in bioavfall i båtarna. Inom ramen för projektet utökas också antalet insamlingspunkter för bioavfall i skärgården.

Under 2018 gav projektet möjlighet att ta i bruk två 550 liters kompostkärl samt ett efterkomposteringskärl på Jurmo. Under 2019 gav projektet dessutom möjligheten att ta i bruk två 550 liters kompostkärl samt ett efterkomposteringskärl på Gullkrona och Bodö.

Projektpartner för SaaRa var Åbo universitetets Brahea-center och Håll Skärgården Ren rf. Projektet genomfördes under tiden 1.11.2017–31.10.2019 på turistmålen och i gästhamnarna på Nagu, Sjalö, Öro samt södra Jurmo, Gullkrona och Bodö. SaaRa är ett av spetsprojekten i regeringens program för främjande av återvinningen av näringsämnen och det finansieras ur miljöministeriets RaKi-program.

BATSECO-BOAT

Håll Skärgården Ren rf är med i projektet BATSECO-BOAT, som förbättrar mottagningen av båtarnas toalettavfall i hela mellersta Östersjön, längs de populäraste båttrutterna från Estlands kust till Finlands, Sveriges och Ålands skärgård. Målet är att hitta de mest användarvänliga och kostnadseffektiva lösningarna för att samla in toalettavfallet.

Projektet inleddes i slutet av år 2017. Under 2019 placerade föreningen tillbaka fem reparerade flytande sugtömningsanläggningar i Skärgårdshavet. Under 2019 gjordes en riksomfattande upphandling av anskaffningen av tre nya flytande sugtömningsanläggningar med hjälp av projektfinansiering. Upphandlingsavtalet undertecknades med finländska HL Metal. Avsikten är att de nya anläggningarna ska tas i bruk under säsongen 2020. Föreningen ansvarar också för projektets kommunikation och har därför publicerat egna webbsidor för projektet på adressen: www.batseco-boat.eu.

Utifrån resultaten investerar projektet i tio nya sugtömningsanläggningar, varav två placeras i Norrtälje i Sverige, 2–3 på Åland, två i Skärgårdshavet samt fyra längs den estniska kusten.

Projektet beviljades finansiering den 30 november 2017 ur Central Baltic Interreg-programmet.

RESURSCONTAINER

Föreningen deltar i ett projekt, där VTT tillsammans med sina företagspartner WatMan, Sarlin, Aquamine-rals, Nordkalk, Bluet och Ecomation bygger ett avfallsvattensreningsverk i en fartygscontainer i innovationsprojektet Resurscontainer 2 (Resurssikontti 2), som finansieras av Business Finland. Reningsverkets uppgift är att producera rent vatten och ur avfallsvattnet återvinna kväve och fosfor som näringsämnen. Dessutom återvinner reningsverket en kolfraktion som till exempel kan förädlas till råvara för aktivt kol.

Septiskt slam som insamlades i Skärgårdshavet hösten 2019 transporterades till Jyväskylä för testning. Enligt de preliminära resultaten är slammet mycket näringsrikt. Projektet fortsätter till våren 2020.

ÖVRIGA PROJEKT

COMPLETE - COMPLETING MANAGEMENT OPTIONS IN THE BALTIC SEA REGION TO REDUCE RISK OF INVASIVE SPECIES INTRODUCTION BY SHIPPING

COMPLETE är ett projekt som omfattar hela Östersjöområdet och koncentrerar sig på att undersöka hur båtliv och fartygstafrik inverkar på främmande arters spridning. Håll Skärgården Ren rf deltar i projektet som expert i fritidsbåtlivets miljöpåverkningar och koncentrerar sig på uppföljningen av s.k. fouling-arter som fäster sig på båtbottnen. Projektet finansieras ur programmet Interreg Baltic Sea Region. Projekt inleddes 1.10.2017 och avslutas 30.9.2020.

Sommaren 2019 deltog HSR rf i analysen av proverna och färdigställde ett gemensamt protokoll för uppföljning av främmande arters spridning via fritidsbåtliv. Protokollet blev klart hösten 2019. Dessutom

I COMPLETEs seminarium för intressentgrupperna deltog flera olika instanser från olika Östersjöländer. På bilden från vänster Maiju Lehtiniemi från SYKE och Jutta Vuolamo och Atte Lindqvist från HSR rf.

Den kortfingrade tångräkan (*Palaemon elegans*) är en invasiv art, som påträffades i proverna från alla tre gästhamnarna.

utarbetades ett dokument om de bästa tillvägagångssätten för att förhindra spridningen av främmande arter genom fritidsbåtliv. De sista redigeringarna av filen påbörjades i slutet av 2019 och den senaste versionen blev klar i februari 2020. För projektet ansöks en fortsättning på nio månader, där syftet är att säkerställa att resultaten tas i bruk och utnyttjas på lång sikt. Planeringen av en fortsatt ansökan startade hösten 2019 och den färdiga ansökan lämnas till finansören i februari 2020. HSR rf deltog i COMPLETEs konferens för intressentgrupper i december och deltog i diskussionen om temat ur ett småbåtsperspektiv.

HELCOM ELB (END-OF-LIFE BOAT)

På uppdrag av Miljöministeriet producerade HSR rf för HELCOM och länderna i Östersjöområdet en best practice-plan/modell över hur båtar som inte längre används ska undanskaffas. Under 2017 började man kartlägga och sammanställa existerande data. Rapporten färdigställdes i april 2019 och den rapporterades till HELCOMs Pressure-arbetsgrupp i Tallinn.

DEN FASTA SUGTÖMNINGSTATIONEN PÅ JURMO

Håll Skärgården Ren rf placerade en fast sugtömningsanläggning i Jurmo gästhamn. HSR rf svarar för underhållet av anläggningen och tanktömning med servi-

Vid Snygg Beach-talkot vid Sveaborg hittades stora mängder plast på stranden.

cefartyget M/S Roope. Anläggningen finns på samma plats som vattenpunkten och utgör en servicestation. Anläggningen togs i bruk våren 2019, och cirka nio kubikmeter septiskt slam från båtar togs till vara via den.

Projektet finansierades delvis ur programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014-2020. Finansieringen erhöles via Leader-gruppen I samma båt - samassa veneessä och projektet genomförs inom NTM-centralens Egentliga Finlands område. Projektet finansierades också av Skärgårdshavets Skyddsfond, den lokala företagaren Klas Mattsson och Håll Skärgården Ren rf.

SEPTIVERKOSTO KUNTOON (SEVEKU, FIXA SEPTIKNÄTET)

HSR rf placerar två nya flytande sugtömningsanläggningar för båtfarare i södra Saimen säsongen 2020. Sugtömningsanläggningarna placeras i närheten av öarna Ruuho och Satamo, som ägs av stiftelsen för rekreationsområden i Södra Karelen.

Anskaffningen av sugtömningsanläggningarna möjliggörs av projektet Septiverkosto kuntoon (SeVeKu, Fixa septiknätet), finansierat av programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland, och finansieringsbeslutet erhöles år 2019. Sugtömningsanläggningarna tillverkas av OY HL-Metal Ab, som vann konkurrensutsättningen.

EKENÄS FLYTANDE SUGTÖMNINGSTATION

En ny typ av sugtömningsstation, som premiärvisades i Hangö hösten 2018, placerades utanför Byxholmen i Ekenäs. Sugtömningsstationen representerar senaste modet inom stationer. Stationens kapacitet är hela tio kubikmeter och den är av bryggmodell. Det är enkelt även för större båtar att förtöja sig vid den stabila sugtömningsstationen, eftersom den ena sidan är utrustad med förhöjningstrappor. Den nya stationen har fått mycket beröm av det lokala båtfolket, som i flera år har saknat en sugtömningsstation i närheten av Ekenäs småbåtsfarled. Sugtömningsstationen finansierades av Weisell-stiftelsen, Ålandsbankens Östersjöprojekt, John Nurmisen stiftelses Nutribute-gräsrotsfinansieringskampanj och några privatpersoner.

SAMARBETE MED NTM-CENTRALEN I EGENTLIGA FINLAND

HSR rf inledde samarbetet med NTM-centralen i Egentliga Finland under 2019. Syftet med samarbetet var att arrangera evenemang för att nå ut till fast bosatta och deltidsinvånarna inom NTM-centralens område och kommunicera om miljöfrågor, med särskilt fokus på den marina miljön. Sammanlagt arrangerades sex evenemang under namnet "Påverka vattendragen Nu". Samarbetet fortsätter under 2020. •

Färgglada klistermärken på brunnslock och soptunnor väckte stor uppmärksamhet i Åbo.

Ordning på plastskräp genom dekalkampanj – en färgklick på Städernas dagvattenbrunnar

Borgå, Åbo och Vanda kunde man sommaren 2019 stöta på brunnslock dekorerade med uppseendeväckande fiskdekaler och färggranna infotexter på soptunnor. Brunnslocken och soptunnorna var en del av HSR rf:s kommunikationskampanj Magknip av plast, vars syfte var att öka medvetenheten om nedskräpningsproblem relaterade till dagvatten.

Få är medvetna om att större delen av skräpet i Östersjön kommer från urbana miljöer och att de hamnar i vattendragen till exempel direkt från konsumenten eller med dagvatten. Det är mycket vanligt att slänga cigarettfimpar med filter i regnvattenbrunnar, ovetande om att dagvatten nästan överallt leds direkt till närmaste vattendrag utan att det renas. Därför är det ingen överraskning att cigarettfimpar är världens vanligaste havsskräp.

Magknip av plast-kampanjens budskap och fräscha visuella uttryck togs upp i flera medier och ämnet

väckte eftertraktad diskussion. Utifrån pilotprojektåret 2019 utvecklades kampanjen till ett koncept som kommer att genomföras även under kommande somrar i stadsmiljöer och publikevenemang.

Kampanjen lyfts fram i synnerhet på s.k. hot spot-områden, där den upplevda risken för nedskräpning är betydande. Som hotspot-områden klassas i detta fall platser där människor ofta trivs med att njuta av förfriskningar, äta matsäck eller röka cigaretter, och där skräpet ofta blir kvar, antingen avsiktligt eller oavsiktligt.

Kampanjen startade med Finlands miljöcentrals tävling Meriroskahaaste år 2018, där HSR rf:s idé belönades med ett pris på 7 000 euro. Motsvarande kampanjer har genomförts bland annat i London och Göteborg och där har denna "nudging"-påverkansmetod bevisligen minskat nedskräpningen. •

Miljökommunikation

Målet för Håll Skärgården Ren rf:s miljökommunikation är att förmedla aktuell och tillförlitlig information om vattendragens miljö och föreningens verksamhet. Ny miljökunskap uppstår bland annat genom HSR rf:s samarbete och många miljöprojekt. Denna information förmedlas i hög grad till samhället. Målgrupperna för HSR rf:s kommunikation omfattar föreningens medlemmar, folk som rör sig på vattnet och alla medborgare som intresserar sig för vattendragens välbefinnande.

Kommunikationen syftar också till att öka föreningens medlemsantal samt att befästa de nuvarande medlemmarnas engagemang. Dessutom stödjer föreningens kommunikation samarbetet med företag. Ett företag som samarbetar med Håll Skärgården Ren rf kommunicerar att de är aktiva och engagerade aktörer i miljöfrågor. I företagssamarbetet är båda parterna villiga att motivera, engagera och aktivera sina intressentgrupper till skydd av vattenmiljön och handlingar som främjar renare vattendrag.

Teman under 2019

KOMMUNIKATION OM FÖRENINGENS 50-ÅRSJUBILEUM

Jubileumsårets tema syntes på många sätt i föreningens kommunikation under 2019. Målet var att göra den breda allmänheten medveten om föreningens uppkomst och historik fram till idag.

För att fira jubileumsåret planerades ett imponerande grafiskt uttryck. Det syntes på såväl medlemsdekalen, montern på mässor, 50-årsfesten på Run-sala Varv och på andra trycksaker och digitala material. Under jubileumsåret skrevs också en artikel som

belyste föreningens verksamhet och uppkomst och som distribuerades till olika publikationer, såväl båttidningar som båtföreningarnas publikationer.

Jubileumsårstemat syntes även i tryckta annonser. Temat för jubileumsårets annons var budskapet "Jag firar inte min bemarkelsedag", där man uppmanade till att eventuella hågkomster skulle göras i form av en donation till föreningen.

NEDSKRÄPNING

Nedskräpningen av vattendrag och plastskräp var hett nyhetsstoff även under 2019. Föreningens experter gav många intervjuer om ämnet i tv, bloggar, vloggar, radio och tryckta medier. Bland annat intervjuade National Geographic Suomi representanter för föreningen i serien Planet or Plastic?, och Yles redaktörer besökte servicefartyget M/S Roope på Skärgårdshavet för att filma ett avsnitt av serien Östersjöns beskyddare.

Föreningens kampanjen Finlands Skräpfisk, som startade 2018 och där skräpfiskarna representeras av de vanligaste havsskräpen belönades med titeln Årets Reklam i Åbo ekonomiska regions reklamtävling.

Nedskräpningstemat lyftes också fram via kommunikationskampanjen Magknip av plast, strandskräpövervakning och programmet Snygg Beach.

SYNLIGHET VID EVENEMANG

Föreningens satsningar på mångsidig synlighet på evenemang var betydande under 2019. I likhet med tidigare år ordnade föreningen ett årligt hamnseminarium, deltog i båtbranschens mässor och höll anföranden på olika evenemang. Dessutom arrangerade föreningen bland annat en gemensam välgörenhetskonsert med SUMU Big Band på Kåren i Åbo. Föreningen deltog

Jubileumsåret inleddes på Vene 19 Båt. Från vänster på bilden författare Anne Pentti, generalsekreterare Aija Kaski, f.d. generalsekreterare Rolf Karrento och styrelsens tidigare ordförande Bo Lindholm.

HSR rf:s talkogäng höll strandlinjen fri från skräp under Ruisrock.

även i många sommarevenemang i Finland med sin nya skräppupsamlingsbåt.

Under sommarsäsongen genomförde föreningen i samarbete med NTM-centralen i Egentliga Finland Påverka vattendragen Nu-evenemang i Skärgårdshavet. Ett av dessa evenemang var den s.k. flytande utställningen på M/S Roopes däck, där föreningens verksamhet presenterades och där Sydvästra Finlands Avfalls-service var samarbetspartner.

Hösten 2019 arrangerades även den första upplagan av medelansaffningskampanjen Posankka Race i Aura å i Åbo i samarbete med Kristiina's Product Design. Evenemanget var mycket populärt och etablerades som en del av Åbodagens program.

KOMMUNIKATIONSKANALER

Håll Skärgården Ren rf strävar efter inriktad kommunikation via många kanaler. Allt informationsmaterial produceras på finska och svenska, och i vissa fall också på andra språk.

Kanaler för den externa kommunikationen är sociala medier (Facebook, Instagram och Twitter), webbplatsen, det elektroniska nyhetsbrevet, broschyrer, medlemstidningen Sälle (Roope) som utkommer två gånger per år, samt informationsmaterial på Sälle-servicestationer och i Sälle-hamnar.

Föreningen skickar meddelanden till massmedia om aktuella ärenden, antingen till föreningens hela verksamhetsområde eller inriktat till ett visst område. HSR rf publicerar annonser och artiklar i bland annat samarbetspartnerna Otavamedias tidningar Vene och Kippari samt ProSail och i sommarpublikationer med skärgårdstema. •

Synligt samarbete med föreningens sponsorer

25

utskickade meddelanden

15 500

Sälle-tidningens upplaga

6 utskickade
nyhetsbrev

14 920

följare på sociala medier

390

webbträffar

230

tryckta träffar i dagstidningar och tidskrifter

Posankka Race genomfördes i regnigt väder vid Aura å i Åbo. Trots detta var det stora mängder folk på plats.

STÖDJARE FÖR ÅR 2019

HUVUDSPONSORER

BEWESHIP

Helvar

KappAhl

**MEYER
TURKU**
SHIPYARD 1732

LÄHITAPIOLA

otavamedia

PARTIOAITTA

SUOMEN JALOMETALLIKIERRÄTYS

**TURKU
ENERGIA**

VIKING LINE

ÅLANDSBANKEN

SARLIN

**WEISELL
SÄÄTIÖ**

WÄRTSILÄ

SPONSORER

Aurinkosähkötalo Eurosolar Oy

**CHRISTIAN
BERNER**

**finn
boat**

Finnlines
a Gironi Group company

hungry

dataTAITO

KONGSBERG

**KUUSAKOSKI
RECYCLING**

**LOUNAISSUOMEN
JÄTEHUOLTO**

LYYTI

MAKIA
EST.2001 — HELSINKI

MOBIMAR

**ORIGINAL
MOLOK**

**SAIMAA
BREWING Co**

OceanSpirit.fi

ekorosk

POUTAPILVI

**PAU
HAUS**

PROSAIL

DB SCHENKER

STORMOSSEN

**SUOMEN PURJEHDUS JA VENEKÄY-
SEELING OCH BÅTSPORT I FINLAND**

**MERIPELASTUSSEURA
SJRÄDDNINGSSÄLLSKAPET**

VISITSAARISTO.NET

TACK!

Håll Skärgården Ren rf
Slottsgatan 16 (3:e våningen)
20100 Åbo
kontor tel 02 274 5500
salle@pssry.fi

Insjö-Finlands distriktskontor
Schaumanintie 5
57230 Nyslott
tel 015 514 648
roope.jarvisuomi@pssry.fi

www.hallskargardenren.fi